

Innhold

Forord	7
Kapittel 1 Plasserende utgangspunkter	17
Kapittel 2 Maktfordeling, lojalitet og interessevern	26
2.1 Gransking som element i minoritetsvernet	26
2.2 Nærmere om minoritetsvern	28
2.3 Begrunnelse for granskingsinstituttet	35
2.3.1 Behov	35
2.3.2 Økonomi	36
2.3.3 Kontroll	38
2.3.4 Informasjon	40
2.3.5 Likebehandling	41
2.3.6 Prosessuelle forhold	44
2.4 Aksjonærenes fellesskap og motsetninger	45
2.5 Aksjonærene som bærere av selskapsinteressen	52
2.6 Styrking av granskingsinstituttet	61
Kapittel 3 Generalforsamlingens behandling av forslag om gransking	66
3.1 Formelle vilkår	66
3.1.1 Forslag	66
3.1.2 Innkalling	69
3.1.3 Generalforsamling og dagsorden	70
3.1.4 Avstemning	72
3.1.5 Vedtak og protokollering	77
3.1.6 Analogier?	78
3.2 Materielle vilkår	79
3.2.1 Formuleringen av granskingstemaet	79
3.2.2 Stiftelsen	82
3.2.3 Forvaltningen	83
3.2.4 Regnskapene	88

Kapittel 4 Fremsettelse av begjæring til retten	91
4.1 Aksjonærens begjæring	91
4.2 Majoritetsbeslutning om gransking	95
4.3 Styrets rett og plikt til å fremsette begjæring til tingretten	95
4.4 Formkrav	96
4.5 Innholdet i begjæringen	96
4.6 Fristen for å fremme begjæringen	97
4.7 Angrep på begjæringen	98
4.8 Konsekvenser av fremsatt begjæring	98
Kapittel 5 Rettens behandling av begjæring om gransking	100
5.1 Innledning	100
5.2 Saksbehandling	100
5.2.1 Innledning	100
5.2.2 Saksstyring	101
5.2.3 Uttalelsesrett	101
5.2.4 Habilitetsspørsmål	104
5.2.5 Skriftlig eller muntlig behandling	105
5.2.6 Fremdrift og sanksjonsmidler	106
5.3 Formelle vilkår	106
5.3.1 Aksjeeierkravet	106
5.3.2 Betydningen av rekvirentens aksjonærposisjon under granskingen	111
5.3.3 Tilslutningskravet	112
5.3.4 Aktuell interesse	114
5.3.5 Generalforsamlingsvedtaket	115
5.3.6 Begjæringsfristen	116
5.4 Materielle vilkår – saklighetskravet	116
5.4.1 Utgangspunktet om aksjonærers innsynsrett i selskapet .	116
5.4.2 Det tidligere vilkår – fra svikt eller grov uaktsomhet til «rimelig grunn»	125
5.4.3 Dagens vilkår – fra «rimelig» til «saklig» grunn	129
5.4.4 Arten av de forhold granskingen gjelder	133
5.4.5 Rettsstridig eller kritikkverdig	136
5.4.6 Siviltrettslige undersøkelser kontra strafferettslig etterforskning	140
5.4.7 Private granskinger	146
5.4.8 Aksjonærens tidligere undersøkelser	150
5.4.9 Allerede kjent og tilgjengelig informasjon	150
5.4.10 Selskapets regnskapsføring og revisjon	155

5.4.11	Styrets forhold	156
5.4.12	Hensiktens betydning	158
5.4.13	Aktualitetskravet	159
5.4.14	Selskapets vedtekter	160
5.4.15	Identifikasjon av aksjonærer	160
5.4.16	Tredjemannsinteresser	161
5.4.17	Betydningen av hvem som har stemt for gransking på generalforsamlingen	162
5.4.18	Aksjonærenes personlige forhold	163
5.4.19	Personkonflikter	164
5.4.20	Konserner	165
5.4.21	Reell økonomisk interesse	165
5.4.22	Involverte verdier	167
5.4.23	Aksjeselskap kontra allmennaksjeselskap	169
5.4.24	Børsnotert selskap	170
5.4.25	Likhetsprinsippet	171
5.4.26	Faktum og juss	172
5.4.27	Forretningsmessige disposisjoner	176
5.4.28	Corporate governance, bærekraft og samfunnsansvar ...	176
5.4.29	Pågående søksmål	178
5.4.30	Granskingstemaets relevans for andre tvister	179
5.4.31	Forvaltningsundersøkelser	179
5.4.32	Ekstraordinære undersøkelser og faste selskapsorganer ..	181
5.4.33	Hvor stor andel av aksjekapitalen som sto bak kravet ...	182
5.4.34	Aksjonærmajoritetens og selskapets interesse i å unngå gransking	183
5.4.35	Hypotetiske forhold	184
5.4.36	Sjikane	184
5.4.37	Misbruksfare	185
5.4.38	Utbyttepolitikk	189
5.4.39	Uberettiget utnyttelse av forretningsidé	189
5.4.40	Selskapets handlemåte og opplysninger fremlagt under behandlingen av granskingsbegjæringen	190
5.4.41	Nye forhold	191
5.4.42	Dobbeltrepresentasjon	192
5.4.43	Beregning av tap o.l.	192
5.4.44	Eventuelle uheldige konsekvenser for saksøker	192
5.4.45	Selskaper som ikke har økonomisk resultat som formål	193
5.4.46	Kostnadene ved granskingen	193

5.4.47	Risikoen for at granskingen kan lede til krav mot selskapet	196
5.4.48	Oppløst og slettet selskap	197
5.4.49	Oppløsning av selskap under gransking	198
5.4.50	Konkursrammet selskap	199
5.5	Helhetsvurdering	200
5.6	Dokumentasjonskrav, pretensjon og bevisbyrde	201
5.7	Spesifisering av tidsperiode for gransking	206
5.8	Rettsens avgjørelse	207
5.9	Granskers mandat	208
5.9.1	Mandatformuleringen som ramme for rettsens kompetanse	208
5.9.2	Mandatet baseres på generalforsamlingsforslaget	209
5.9.3	Retten skal foreta en selvstendig vurdering	210
5.9.4	Tillegg til mandatet	212
5.9.5	Forståelsen av mandatets grenser	213
5.10	Oppnevning av gransker(e)	216
5.10.1	Oppnevning	216
5.10.2	Rettsgrunnlaget for oppnevningen	219
5.10.3	Krav til granskers person, kompetanse og erfaring	223
5.10.4	Habilitetsspørsmål	228
5.10.5	Honorarspørsmål	233
5.10.6	Én eller flere granskere?	236
5.10.7	Granskers medhjelpere	237
5.10.8	Gransker trekker seg	238
5.10.9	Avsetting av gransker	241
5.10.10	Oppnevning av ny gransker	242
5.11	Saksomkostninger	243
Kapittel 6 Rettsmidler mot tingrettens avgjørelse		247
6.1	Anke over realiteten	247
6.2	Partsforhold	247
6.3	Saksbehandling	248
6.4	Ankegrunner	248
6.5	Konsekvensen av at gransking ikke iverksettes	250
6.6	Oppsettende virkning	250
6.7	Anke over sakskostnadsavgjørelsen	251

Kapittel 7 Granskingens autonomi	253
7.1 Granskers uavhengighet	253
7.2 Granskers selvstendighet	258
Kapittel 8 Granskers saksbehandling	265
8.1 Hovedelementer i granskingsprosessen	265
8.2 Prinsippet om sant og riktig faktum	265
8.3 God granskingskikk	268
8.4 Saksbehandlingsprinsipper	270
8.5 Objektivitet mot veiledning	278
8.6 Rettssikkerhet mot effektivitet	279
8.7 Inkvisisjonens problem – forholdet til domstolsprosessen og EMK	286
8.8 Beviskrav og bevisvurdering	290
8.9 Retningslinjer for granskingen	293
8.10 Intervjuer	295
8.11 Personopplysningsvernet	303
8.12 Bevissikring, arkivhold og sletting	311
8.13 Tidsbruk	314
Kapittel 9 Granskers rett til opplysninger	317
9.1 Innledning	317
9.2 Opplysningsplikten	318
9.2.1 Rett og plikt	318
9.2.2 Selskapets edisjonsplikt	318
9.2.3 Frivillig bistand	322
9.2.4 Nærmere om nødvendighetskriteriet	322
9.3 Objektet for opplysningsplikten	326
9.3.1 Selskapets arkiver – fysisk og elektronisk	326
9.3.2 Andre gjenstander	327
9.3.3 Muntlige forklaringer	328
9.4 Opplysninger fremskaffet på utilbørlig måte	329
9.5 Særlig sensitive opplysninger	330
9.6 Pliktsubjekter	331
9.6.1 Selskapet	331
9.6.2 Tilknyttede selskaper i og utenfor konsern	331
9.6.3 Medlemmer av styre og bedriftsforsamling	337
9.6.4 Ledende ansatte	338
9.6.5 Autoriserte regnskapsførere	339
9.6.6 Revisor	339

9.6.7	Bankforbindelser	340
9.6.8	Personer som tidligere har innehatt tilsvarende posisjoner	340
9.6.9	Andre	340
9.7	Sannhetsplikt	341
9.8	Taushetsrett	343
9.9	Avtalt taushetsplikt	345
9.10	Lovbestemt taushetsplikt	345
9.11	Skriftlighetskravet. Oppfyllelsesfrist	346
9.12	Rett til å la seg bistå	346
9.13	Granskers legitimasjon	347
9.14	Straffbare forhold	347
9.15	Innsyn i ansattes epost	351
9.16	Kompensasjonskrav	352
9.17	Tvangsgrunnlag	354
9.18	Tilbakeleveringsplikt	355
9.19	Sanksjoner	355
Kapittel 10 Granskers taushetsplikt		357
10.1	Det absolutte utgangspunkt	357
10.2	Unntaket for forsvarlig rapport	359
10.3	Unntaket for berørtes innsynsrett	362
10.4	Unntaket for vitneplikt og bevisfremleggelse	365
10.5	Granskers kommunikasjon overfor selskapet	368
10.6	Granskers offentlige opptreden	368
Kapittel 11 Berørtes innsyns- og uttalelserett		369
11.1	Det kontradiktoriske prinsipp	369
11.2	Granskers varsel	375
11.3	Granskers utlevering av informasjon	377
11.4	Fremleggelse av rapportutkast	379
11.5	Berørtes innsigelser	381
11.6	Særlig om avveiningen mellom taushetsplikt og innsynsrett	381
11.7	Tilbakehold av opplysninger	383
11.8	Samtykke til å gi informasjon	384
11.9	Anonym og anonymisert dokumentasjon	384
Kapittel 12 Avslutning av granskingen		387
12.1	Avgitt rapport	387
12.2	Førtidig avslutning	388

12.2.1	Problemstilling	388
12.2.2	Aksjonærene begjærer granskingen avsluttet	391
12.2.3	Saksbehandlingen	393
12.3	Rapporten	394
12.3.1	Formkrav	394
12.3.2	Innhold	395
12.3.3	Granskers opplysningsplikt	400
12.3.4	Opphavsrett	402
12.3.5	Overlevering av rapporten	402
12.3.6	Delrapportering	403
12.3.7	Rapportens offentlige status	404
12.4	Rettens og granskers etterfølgende rolle	405
Kapittel 13 Behandling av rapporten		407
13.1	Rettens innkallelse til generalforsamling	407
13.2	Avholdelse av generalforsamling	410
Kapittel 14 Granskers honorar		413
14.1	Selskapets kostnad	413
14.2	Saksbehandling	418
14.3	Utmåling	420
14.4	Utbetaling	430
14.5	Sikkerhetsstillelse	430
14.6	Forhåndsramme	437
14.7	Honorar når granskingen ikke er slutført	448
14.8	Avgjørelsesform	450
14.9	Tvangsgrunnlag	450
14.10	Anke	451
14.11	Styremedlemmers og andres ansvar for granskingskostnadene	452
14.12	Rekvirentens ansvar for granskingskostnadene	453
Kapittel 15 Sanksjonsmidler overfor gransker		455
15.1	Innledning	455
15.2	Disiplinære reaksjoner	455
15.3	Erstatning	456
15.3.1	Ansvar for skade	456
15.3.2	Skyld	459
15.3.3	Årsakssammenheng og påregnelighet	461
15.3.4	Vernede interesser	463

15.3.5	Medhjelpere	466
15.3.6	Andre relasjoner	466
15.4	Straff	466
15.5	Sanksjoner etter personopplysningsloven	467
Kapittel 16 Virkningene av gransking		468
Litteraturliste		479
Forkortelser		490
Domssamlinger, tidsskrifter, offentlige dokumenter		490
Lover		492
Forskrifter og retningslinjer		495
Lovregister		497
Register over rettsavgjørelser		517
Stikkordregister		524